SURINAAMSCH WEEKBLAD.

ABONNEMENT.

Voor 12 maanden. . . . . ƒ 10.—
» 6 maanden. . . . . » 5.50.
» 3 maanden. . . . . » 3.00.

No. 15.

ZONDAG 9 APRIL.

1854.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

Voor iedere regel . . . . ƒ 0.25.
behalve 75 ct. Zegelgeld, hetwelk bij elke plaatsing moet voldaan worden.

PARAMARIBO.

ADVERTENTIëN.

Plechtige gedachtenisviering van 's HEILANDS DOOD EN BEGRAFENIS, bij de *Nederduitsche Hervormde Gemeente*; op GOLDEN VRIJDAG AVOND, den 14den dezer, te *half zeven* uren.

De STADS-GENEESHEER zal ten zijnent, op **HEDEN** den 9 dezer, des morgens te 8 uur vaceren tot het doen van *gratis* **VACCINATIE.**

Paramaribo, den 9 April 1854.

KOEPOKSTOF

te bekomen bij

(5277) **Dr. LANDRÉ.**

(5278) A. SALOMONS, Vendumeester zal op Dingsdag e. k., verkoopen:

Provisien, Stukgoederen, en een partijtje ***HAMMEN.***

A. SALOMONS,

Vendumeester,

zal op Dingsdag den 11 dezer, des namiddags om 4 uur, in het huis aan de *Kromme Elleboogstraat*, laatst bewoond geweest door de Heeren KöNINGSLöW & d'ARTENAY, verkoopen:

Meubelen-, glas-, goud en Zilverwerk en eene partij vreemde GOUDEN MUNTSPECIEN.

Alsmede:

blikjes SARDINES.

De goederen zullen op den verkoopdag te bezigtigen zijn. (5279)

J. C. GOMPERTS,

Vendumeester,

zal WOENSDAG e. k. 's morgens 9 uren ten zijnen huize verkoopen:

Extra Rookvleesch, **Hammen, vaten Spek en Vleesch,**

en om verkoop rekening te sluiten:

Een partijtje vaste kleur fijn gekleurd *Neteldoek* enz.

Alsmede voor rekening dien het mogte aangaan:

1 paar *Oorringen* van brillante steentjes à jour gezet, 1 paar *Juweelen Oorringen* met hangers en middelstuk, 7 *Juweelen Borstspelden*, 1 *Ornament* van 9 Juweelen steentjes in Zilver gezet, 33 diverse *Juweelen Steentjes.*

Dezelve zijn DINGSDAG te bezigtigen. (5280)

Die te vorderen heeft van— of schuldig is aan den Heer JACQUES GOMPERTS, den 5den April alhier overleden, gelieve daarvan opgave en betaling te doen aan

S. SOESMAN Jr.,

(5282) *Executeur Testamentair.*

Tegen Kontante Betaling, **worden te huur gevraagd:**

DELVERS,

om op plant. *Houttuin* werkzaam te zijn. Adres ten kantore van G. J. A. BOSCH REITZ. (5284)

Te Huur:

Eene op nieuw vertimmerde HOLLANDSCHE-BOVEN-WONING met geheel vrije buiten en binnen opgang. Terstond te aanvaarden.

Adres bij **J. POTGIETER.**

Waterzijde, hoek Oranje-straat. La. A. No. 116. (5285)

Verkrijgbaar bij

A. VAN GELDER Hz.,

Boter, saucijsjes, gerookte ZALM, Zoete Olie, Azijn, ZUURGOED. ***STOKVISCH,*** **SELTERSWATER, Brandewijn, MODEWAREN, IJZERWAREN,** enz. enz. [5286]

1 en 1½ duim Pitch Pine Planken, te bekomen bij

GEBRS. REELFS

(5287)

D. C. MUNRO,

heeft van LONDEN via DEMERARIJ ontvangen:

DAMES wit en zwart satijnen en gebronsde kabretleeren *SCHOENEN*, dito gekleurde en zwarte *LAARZEN*, HEEREN verlaktleeren Elastiek Zijde halve LAARZEN, dito gewastleêren SCHOENEN, *KINDEREN* gebronsde Kabretleêren dito,

alsmede:

Ivoren Balanceer-hechten *TAFEL- en DESSERTMESSEN*: Beenen-hechten MESSEN en VORKEN, beste qualiteit SCHEER- PENNE- en WHARNCLIFFE-MESSEN, *SCHAREN, RAZORSTROPS*, Trancheer-Messen, en Vorken, B. M. en B. P. Theelepels, Ord. en Patent Kruikentrekkers, Metselaars-troffels, Hand- en Schrobzagen, Patent Booromslagen en IJzers, Zaagvijlen, Zeilmakers Naalden, Vischhoeken, Avegaarboren, Steek- en Kambijtels, Schoenm. Elsen en Garen, Roffelschaven met dubbele ijzers, Handbijlen, Hamers, Schaafijzers, Nachtblakers, Broodmanden, Geldtrommels, Paardenharen Zitting.

Nog voorradig:

Beste qualiteit *Port, London Particular Madeira-* en *Champagnewijn, Roodewijn* in kisten van 50 fl.

GENEVER in enk. en dubb. Kelders, Groote Engelsche **BROODSUIKERS**, Fijne *HAVANAH SIGAREN*, Geslepen Glaswerk, Tafel- en Porseleinen- THEESERVIESEN, Patent IJzeren *BEDDEN* en *KINDERKRIBBEN.* (5288)

DEBITEUREN

van den Heer J. P. TAFARES Jr., worden vriendelijk aangemaand hun verschuldigde aan te zuiveren, bij

(5281) P. C. VEREUL qq.

J. H. C. WOLFF,

heeft de eer het geacht publiek te berigten dat

de LIJKKOETS en toebehooren

tegen het einde dezer week voor *begrafenisplegtigheden* beschikbaar zal zijn. (5283)

Paramaribo, den 9 April 1854.

REUZEL in groote en kleine vaten, *GENEVER* in *pijpen* en in groene en roode kelders, extra *St. Julien Medoc WIJN* in vaten, Smeer- en Sperm. KAARSEN, gesorteerd, *SPEK* &ca. &ca.

Verkrijgbaar bij

(5294) N. BOX & Co.

GROOTE HESSISCHE STAATS-LOTERIJ VAN

6,725,000 *dollars.*

Gerembourseerd wordende met . . . . 16,588,610 dollars.

of . . . . 2,400,000 pond sterling.

Deze leening is door de regering gewaarborgd en gecontracteerd door het solide Bankiershuis van de Heeren M. A. VON ROTHSCHILD en ZONEN, te *Frankfort* aan den *Main*. De volgende kapitale prijzen moeten gewonnen worden, als:

14	van	40,000	dollars.
22	»	36,000	»
24	»	32,000	»
60	»	8,000	»
60	»	4,000	»
60	»	2,000	»
120	»	1,500	»
180	»	1,000	»
&c.	&c.		

De kleinste prijs is 55 dollars.

De eerste trekking zal plaats vinden in Junij 1854.

De prijzen der loten is als volgt:

Een	lot voor	1	pond sterling.	
Zes	do.	»	5	»
Dertien	do.	»	10	»
Dertig	do.	»	20	»
65	do.	»	40	»
137	do.	»	80	»

Remises kunnen gedaan worden in wissels of adsignatien op *Holland*, twaalf Gulden gelijk stellende met een pond sterling. Elke deelhebber ontvangt een prospectus met de kleinste bijzonderheden; en na de trekking, wordt de lijst van de met prijzen uitgekomen nummers in de voornaamste dagbladen geplaatst. De prijzen worden uitbetaald in kontanten, te *Frankfort aan den Main, Parijs, London, Amsterdam*, of eenige stad ter wereld.

Remises welke te laat aankomen worden aan den zender weder uitgekeerd,—of zoo men zulks verkiest loten voor de volgende trekking daarvoor gegeven.

Prospectussen zijn te zien aan het Bureau van dit blad en bij den Heer A. L. G. DE RANDAMIE, die mede bestellingen voor loten aanneemt.

J. A. SCHWARZSCHILD & ZONEN,

(5295) *Bankiers.*

HET WEEKBLAD.

DE RIJSTBOUW.

I.

In de Demerarijsche *Roijal Gazette* komt een stuk voor betreffende deze cultuur, welke wij van genoegzaam belang achten, in onze kolommen over te nemen. De schrijver, te Demerarij gevestigd geweest en zich bepaaldelijk er op toegelegd hebbende, na te gaan hoedanig de rijstbouw in Carolina plaats had, deelt in dit stuk zijne wedervaring op zakelijke wijze mede. — Vestigen wij het oog op de hier veelal heerschende duurte van bananen, en de schaarschte aan dat voedingsmiddel, zoomede op de onbeduidendheid van de rijstcultuur in deze kolonie, dan verdient dit onderwerp allezins de behartiging onzer planters. — Bedoeld schrijven luidt aldus:

» Sedert mijn laatste schrijven aan U, heb ik de beide Carolinas doorgereisd, ten einde inlichtingen betreffende den rijstbouw op te doen. De rijstplanters aldaar zijn de magistraten van het land. De eigenaren zijn echter bijna allen elders woonachtig, en de plantagien worden in bewerking gehouden door directeuren, die niet op de effecten, maar op de daaraangrenzende pijnboomen-landerijen wonen, en de plantagien dagelijks bezoeken. De rijstvelden zijn geheel als de oude katoen-plantagien in Demerara aangelegd. De opene vlakte op pl. Batavier is het *fac simile* eener rijst-plantage, na dat de oogst ingezameld is. Zoo in Noord- als Zuid-Carolina ontwaarde ik dat men algemeen en bepaaldelijk onder den indruk verkeerde dat zout- of brakwater niet geschikt is tot bevochtiging van rijst; wat mij aangaat; zoo ben ik het nog niet eens omtrent dit punt. Nimmer bevond ik dat dit het onderwerp eener daadwerkelijke proeve uitgemaakt had. Het komt mij vreemd voor dat zoutwater de rijst zoude dooden, even als zulks het geval zoude zijn met de meeste gecultiveerde planten, en dat ligt brakwater geen schadelijk uitwerksel zoude hebben. Te veel kalk of te veel guano, is vernielend voor het plantenleven, en zout in groote hoeveelheid brengt onvruchtbaarheid te weeg, doch in hoeveelheid van eenige schepels per akker, wordt het aanbevolen tot de vruchtbaarmaking van menigen oogst. — Wat mij ook de opinie der Carolina planters doet betwijfelen, is, dat zij mede onder den indruk verkeeren dat zoutwater schadelijk is voor katoen, echter volgens hun zeggen, in mindere mate dan voor rijst. Nu weten wij, dat wij in Demerara gewoon waren zoutwater vrij in onze katoen stukken te laten, zonder dat dit eenige schade veroorzaakt. — Er verspreiden zich nu en dan denkwijzen zonder voldoenden grond en deze worden door de gewoonte bevestigd. De eenige wijze om de waarheid te ontdekken, is het nemen eener directe proeve; welke bij U zeer gemakkelijk zoude te doen zijn.

Ik zoude U niet beter de verkregen inlichtingen en hetgeen ik gezien heb kunnen mededeelen, dan door een afschrift van mijne aanteekeningen op de reis naar het Zuiden: — » Zaturdag 29 Oct., Wilmington. — Na het ontbijt overhandigde ik mijnen brief van Maitland, Philps, aan Drs. Rosset en Brown; de dag was somber en voorspelde regen, zoodat wij ons bezoek naar de rijstplantage tegen over de stad tot Maandag uitstelden, tenzij het weder opklaarde. De heer de Rosset (of Dr. de Rosset, want hij was een geneesheer en wordt nog Dr. genoemd, werd al jaren geleden rijstplanter, doch daar hij een tegenzin had in het eenzame land-leven, kwam hij in de stad en werd er groot koopman) zegt dat het land hier zeer karig bebouwd wordt en slechts 40 of 50 schepels per akker oplevert; dat de wassing van het water maar 3 voet is, en men het water ter nauwernood de oppervlakte van het land kan doen bedekken; dat het water hier steeds versch is, dat de planters aan de rivier lager af, waar het water zout is, waterbakken noodig hebben tot berging van versch water op het hoogere land achter de plantagien; *dat zoutwater de rijst zou dooden;* dat alle arbeid hier met de hand verrigt wordt; dat de grond alvorens men zaait eerst bedolven wordt, en er naderhand veelvuldig met de hand moet gewied worden om het gras klein te houden; dat *er één hand vereischt wordt om vijf akkers te bebouwen.* (Dat de geheele rijstproductie van Noord-Carolina ongeveer 200,000 schepels bedraagt; dat menige enkele plantagien in Zuid-Carolina even veel opleveren; dat het effect aan de overzijde, op hetwelk nu rijst schoon gemaakt wordt, een oogst van 20,000 pond van 400 akkers zal erlangen); dat daar eene dorschmachine was, welke 800 schepels per dag dorschte; dat al de bewerkingen aldaar door eene stoommachine verrigt worden; dat er onderscheidene plannen beproefd zijn om de binnen dop der rijst weg te nemen, na door wrijving los gemaakt te zijn, doch dat stampers het best beantwoorden; dat er ongeveer 20 stampers in werking waren op de plantage, welke wij bezigtigen zouden; dat de prijs van rijstland hier is, van 50 tot 100 dollars per akker; dat al de tot bebouwing geschikte landerijen, uit schaarschte aan arbeiders niet bewerkt worden, en dat dit alleen de prijs der landerijen ten onder houdt, *want rijst is de voordeeligste van alle culturen.*"

PARAMARIBO, 6 APRIL 1854.

Volgens de door ons ontvangen Demerarijsche bladen was aldaar op den middag van den 23sten Maart ll. aangekomen, Z. E. Philip Wodehouse, benoemd Gouverneur van Britsch Guyana. De ontvangst van Z. E. was zeer plegtig, en eene groote menigte volks was, vol geestdrift, bij de landing aanwezig. Dienzelfden dag heeft Z. E., na aflegging van den daartoe voorgeschreven eed, de teugels van het bewind aanvaard.

Aan de ontvangen Europesche bladen ontleenen wij:

De heer Frestrail heeft dezer dagen in het polytechnisch museum te Londen, gehandeld over zijne uitvinding, om gezonkene schepen weer boven te brengen. Hij laat ten dien einde, al naar mate der mindere of meerdere zwaarte van het gezonkene schip, een of meer kisten zinken, die door duikers aan het schip worden vastgemaakt; in deze kisten wordt door chemische bereiding een gas ontwikkeld; zoodra de duiker dezelve met ontvlamde stoffen nadert, en waarmede zij op die wijze zeer spoedig gevuld worden. De kisten schieten alsdan snel naar de oppervlakte des waters, en brengen, als een krachtige hefboom, het gezonkene schip mede. Het beginsel rust eenvoudig op de wetten der zwaartekracht. De grootste zwarigheid bestaat daarin, dat door den duiker de ontvlambare stoffen zoodanig onder water worden aangebragt, dat de chemische zamenstelling in de kist de werking daarvan gevoelt. Het doeltreffendste is, wanneer deze van ijzer gemaakt is. Hetzelfde middel kan tevens dienen, om te verhinderen, dat de schepen, die een lek bekomen hebben, zinken, wanneer het voorzien is van een of meer zoodanige kisten, in het benedenste gedeelte van het schip geplaatst. De heer Frestrail heeft proeven genomen op een modelschip, omstreeks drie voet lang, welke proeven, wat het beginsel betreft, zeer goed geslaagd zijn.

— Het dagblad *de Kaukasus* spreekt van eene moderne amazone, de gemalin van een prins van Abchasien, Michael Scherwaschedse. Deze prinses, Alexandrine genaamd, heeft bij afwezigheid van haren gemaal bij de vesting Bombori een troep Abchasen bijeenverzameld, om de Turken bij de landing aan de kusten af te weren. De vorst-stedehouder van den Kaukasus heeft deze bijzonderheid ter algemeene kennis gebragt.

DE VREDES-DEPUTATIE TE ST. PETERSBURG.

Er zijn brieven ontvangen van de leden der vredesdeputatie uit Engeland naar Petersburg. Een derzelve, geschreven door den Heer Pease aan zijnen broeder te Birmingham, zegt, dat de deputatie bij den Keizer ten gehoore is toegelaten geweest, hetwelk bijna een half uur duurde. De Keizer ontving hen uiterst minzaam en verklaarde zeer ingenomen te zijn met het oogmerk van hun bezoek en met de drijfveeren, welke hen tot het ondernemen van eene zoo verre reis aanspoorden. Z. M. liet hun alle gelegenheid om hunne zienswijze te ontwikkelen en verklaarde vervolgens in het breede, hoedanig hij over den tegenwoordigen staat van zaken dacht. Hij zeide, dat zij niet zouden vertrekken zonder de Keizerin gezien te hebben, en toen deze de kamer binnen trad deelde de Keizer haar het doel hunner komst mede. Bij het afscheid nemen drukte Z. M. hun hartelijk de hand. Over het geheel waren zij bijzonder getroffen door de hartelijke ontvangst, welke door den Keizer aan drie gewone stervelingen, eenvoudige voorstanders van vrede, was geschonken.

De Heer Sturge, een ander lid der deputatie, schrijft, dat de Czaar hen op de meest beleefde wijze ontving en met de grootste aandacht luisterde naar het adres, hetwelk zij namens de vredesvereenigingen in last hadden den Keizer aan te bieden. Zij werden door den toon en de geheele gedraging van Z. M. genoopt de hoop op te vatten, dat hij niet ongenegen was voor het aanzoek, ofschoon de deputatie daarom niet de verwachting konde opvatten, dat het de krijgstoebereidselen zoude keeren, die allerwege werden gemaakt. Toen het eigenlijk gezegde officiele onderhoud was afgeloopen, presenteerde Z. M. de deputatie aan de Keizerin, die hen insgelijks allerminzaamst ontving. Ofschoon de leden der deputatie te Petersburg zoo onopgemerkt en stil mogelijk hadden willen blijven, werden zij toch spoedig met de meeste belangstelling door de bevolking opgemerkt. De Heer Sturge had reeds den dag van zijn terugkeer vastgesteld, doch op verzoek des Keizers besloot de deputatie nog een paar dagen langer te Petersburg te vertoeven.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Vergun mij om door middel van het *Surinaamsch Weekblad*, de algemeene aandacht te vestigen op eene zaak, die van dag tot dag al gewigtiger voor deze kolonie wordt. Ik bedoel de meer en meer plaats hebbende omstandigheid, dat er weinig of in het geheel geen bakkeljaauw te bekomen is, en zoo, al dan nog tegen zeer verhoogde prijzen, gelijk nog in den laatsten tijd de notering was 12 centen per Amerikaansch pond, met het vooruitzigt dat dezelve welligt hooger zal worden. Ook makreel en haring, in één woord al de Amerikaansche provisien, de gewone voedingsmiddelen van het grooter deel der bevolking, zijn aanmerkelijk in prijs gestegen, en allerwege laat zich dit niet onbeduidend gevoelen. — Nu geeft mij dit aanleiding, de vraag te doen, of deze omstandigheid niet zoude kunnen leiden, dat er meerdere voordeelen van onze zeevisch getrokken wordt, daar het toch *schijnt* dat de Amerikanen andere handels betrekkingen hebben gevonden tot afzet hunner waren. — Immers lezen wij in de laatste alhier ontvangen *Rotterdamsche Courant, Editie voor West Indie*, het berigt, dat er tot groote vreugde der ingezetenen van Marseille aldaar was aangekomen een Amerikaansch schip met eene lading gezouten vleesch, hetwelk voor 80 centimes de kilogramme verkocht werd — gelijk staande met 20 centen het oude pond.

Om nu tot het voorgestelde meerdere voordeel, dat van onze zeevisch te trekken is, te geraken, zoude men, mijns bedunkens twee zaken in acht dienen te nemen, tw: 1e. een *meer geregelde* en 2e. een *spoediger* aanvoer der zeevisch. — De verre afstand doet den visscher overgaan, zijne visch te rooken of te droogen, zoodat er op enkele tijdstippen te veel *op eens* aan de markt is en men zich later met uitgedroogde visch behelpen moet. — Deze visch gewoonlijk door bedwelming gevangen wordende, zoude mogelijk ook aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van vele kwalen. De visch voor tafelgebruik tot nu toe niet wel anders als met den vloed aangebragt kunnende worden, komt door de verschillende uren van den dag waarop zij aankomt veel ongelegen; voor den een te vroeg, voor den ander te laat. Men kan niet zeggen, ik wil van daag of morgen visch eten — denkt men zulks, dan ontvangt men te huis het berigt: er is geen visch aan de markt — terwijl men dezelve bij bakken vol, langs den weg zag dragen.

Bij een meer geregelden en spoediger aanvoer, zou men kleiner en mindere soort visch aan de markt kunnen brengen voor den minderen stand, welke nu als het ware niet in de gelegenheid is, versche visch te bekomen. *Een dadelijk voordeel* zou te vinden zijn alleen door eene kostelooze opname in de couranten, van de aankomst der vischbooten op elken dag en van het uur waarop.

Behalve in de Marowijne, alwaar volgens vroegere berigten, de vischvangst en inzouting een bestaan kan opleveren, zoude men een dusdanig etablissement op of bij de fortres Nieuw Amsterdam kunnen aanleggen. Het daartoe benoodigde zout, zou dan vrij van inkomende regten kunnen gesteld worden, terwijl een en ander tot meerder inlandsch vertier alsmede tot eene naauwere connectie met Curaçao zoude kunnen leiden.

De aanleg van een rijweg of liever houten spoorweg voor gewone rijtuigen van zee, of van de fortres naar de stad zoude zeer nuttig zijn; er is niet veel moeite noodig om den naasten weg te vinden, en zonder vele kosten van onteigening zoude een werk verrigt zijn, dat voor alle standen dezer maatschappij niet van belang ontbloot kan gerekend worden. X.

HERINNERINGEN DER WEEK.

Zondag 9 April 1609. Twaalfjarige wapenstilstand gesloten tusschen Spanje en de Nederlanden.

Maandag 10 — 879. LODEWIJK de Stamelaar, Koning van het Franken rijk, sterft. Eerst na zijnen dood werd zijn opvolger geboren, welke later regeerde, onder den naam van KAREL de Eenvoudige.

Dingsdag 11 — 1814. NAPOLEON doet voor zich zijne nakomelingschap, en voor elk lid zijner familie afstand van den troon van Frankrijk en Italie.

Woensdag 12 — 1492. Amerika ontdekt.

Donderdag 13 — 1759. De beroemde toonzetter (*Componist*) HÄNDEL sterft in Engeland; deze kunstenaar was geboren te Halle in Februarij 1684. — Onder zijne toonzettingen munten uit: DE RINALDO, AMADIS, THESEUS, RODAMISTA en andere; als ook het Oratorium MESSIAS; zijn lijk ligt in de abdij-kerk te London alwaar een prachtig grafgesteente voor hem is opgerigt.

Vrijdag 14 — 1816. De beruchte sir HUDSON LOWE komt als cipier van NAPOLEON op het eiland St. Helena aan, om door uitgezochte laagheden den grooten gevangene dood te martelen. „Het was de gier," zoo als DUMAS zegt, „die dagelijks den aan eene rots geklonken PROMETHEUS aan het lillend ingewand knaagde, zonder hem te dooden."

Zaturdag 15 — 1515. De Koning van Engeland, HENDRIK VIII, de Keizer van Spanje, KAREL V en de Koning van Frankrijk, FRANS I, sluiten een heilig verbond van eeuwigen vrede.

FURET.

Mengelingen.

Het volgende artikel over de gewijde oorden welke aanleiding gegeven hebben tot de Turksche kwestie, die thans geheel Europa in beweging houdt en, welker gevolgen men niet zonder angst en bekommering afwacht, zal onzen lezers vooral in dit oogenblik welkom zijn. Wij ontleenen hetzelve aan eene beschouwing van het Turksche vraagstuk, voorkomende in een der laatst ontvangene dagbladen.

DE GEWIJDE OORDEN.

Dit vraagstuk, hetwelk sedert vier jaren op nieuw de steen des aanstoots is, en gedurig van gedaante verwisselt, zonder van aard te veranderen, bedreigde reeds meermalen Europa's evenwigt. Ofschoon het te Tilsitt zijne oplossing reeds nabij was, stond het in 1840 nog op het punt eenen algemeenen oorlog te ontsteken, en is het derwijze in de jongste vorderingen van Rusland verwikkeld, dat, het tot regt begrip daarvan noodig is, den blik hooger in de geschiedenis te slaan.

Die zaak van de gewijde oorden is geheel onafhankelijk van de internationale vraagstukken, welke de omwenteling van 1848 aan het rijk der Osmannen gelaten heeft; maar de verwarde staat dier zaak, de gemakkelijkheid nu voor Frankrijk, dan voor Rusland om die zaak te baat te nemen, ten einde de Porte in moeijelijkheden te wikkelen, den glimp en glans daaraan voor beide magten te ontleenen, als beschermende twee groote afdeelingen der Christenheid, de gereede vermenging van godsdienst- en staat-belangen in en door dit vraagstuk, dat alles maakt het een der gevaarlijkste voor de Porte, waaraan het heden slechts schijnt te ontsnappen, om het morgen weder met vernieuwd bezwaar voor zich te zien.

Dit vraagstuk heeft voor de Porte dat bijzondere, dat het in het afgetrokkene voor haar geheel onverschillig is. Want het geldt hier geen geschil tusschen het Christendom en den Islam, maar eenen strijd tusschen het Catholicisme en de Grieksche Kerk. De Katholijken, door Frankrijk beschermd, hadden weleer een bepaald en bijkans uitsluitend overwigt over de Grieken bij het Heilige Graf; sedert is dat geheel veranderd. Thans zijn het de Grieken, die, tengevolge van hun getal, hunnen invloed en de bescherming, dien zij van Rusland erlangen, hier de overmagt hebben behaald.

Het spreekt van zelf, dat Turkije, hoe het vroeger over de zaak gedacht moge hebben, thans liever door Frankrijk het overwigt zag uitoefenen, daar het van die zijde, om de evengemelde redenen, thans minder gevaar kan beloopen, en Frankrijk meer eene zedelijke bescherming beoogt, die minder of niet op Turkije's staats-aanwezen kan terugwerken, terwijl Rusland, een krachtigen invloed over millioenen Grieken in het Turksche Rijk, zoo als het verlangd heeft, bij verdrag verkrijgende, dat aanwezen dadelijk in de waagschaal stelt. Zijn overwigt op de Heilige plaatsen is als het ware de sleutel tot dat geestelijk oppergebied, in afwachting dat het de deur door de wapenen openwringt.

Daarenboven heeft Frankrijk andere regten, maar de vraag is, of die door eigen verwaarloozing niet grootelijks vervallen zijn, en het zelf niet schuld heeft, dat Rusland zich in de gewijde oorden zoo zeer kon doen gelden.

Wat die oorden zijn, dient eerst kortelijk vermeld te worden. Het zijn de kerken, welke gesticht zijn op die plaatsen, alwaar de voornaamste handelingen van Christus leven volbragt zijn, en wel voornamelijk die van zijn lijden en dood. Eenige dier kerken zijn geheel vervallen, zoo als de Samaritaansche, te Sichem, die bij de bron van JACOB, die der transfiguratie, op den berg Tabor, of wel ze zijn in handen der Muzelmannen overgegaan, in moskeën herschapen, zoo als de kerk der Presentatie en die der Apostelen te Jeruzalem die der Hemelvaart op den Olijfberg, en die aan St. Jans onthoofding te Sebaste. De andere nog bestaande kerken zijn die van de Annunciatie te Jeruzalem, die der geboorte te Betlehem, de kerk waar Christus water in wijn veranderde te Kanaë, die waar Petrus zijne zending van zijnen meester kreeg te Tiberias, die van de Geeseling en het Heilige Graf te Jeruzalem, het graf der H. Maagd en de grot van gethsemane, eindelijk de kerk van St. Jan in Montana.

Frankrijks gezag over die gewijde plaatsen te Golgotha en Bethlehem dagteekent alreeds van de 9de eeuw, toen Helie, de patriarch van Jeruzalem, zijne hulp tot behoud van het Heilige Graf inriep. Men kent de onvergelijkelijke grootheid van den Franschen naam, in het Oosten ten gevolge der kruistogten (*Gesta Dei per Francos.*) Genoeg dat, behalve Saladin in 1187, achtervolgens verschillende Sultans, als Achmed-Châh in 1212, Omar in 1213, Achmed-Acheref in 1277, Achmed Barcoert in 1310, Soliman in 1535, Osman ben Achmat in 1621, Moerad IV in 1636, Soliman in 1690 en Achmet in 1720 de Franschen in het bezit stelden of herstelden van de gewijde plaatsen, waarvan de kwade trouw en de hebzucht der Mahomedanen ze telkens weder beroofd hadden.

Om van de andere schikkingen niet te gewagen, staan wij even stil bij die van 1535, welke het gevolg waren van het beroemde gezantschap van Frangipani, door François I aan Soliman afgevaardigd, »toen de eerste stellige capitulatie werd gesloten, welke nog heden ten grondslag strekt aan al de staatkundige en handelsbepalingen, niet alleen van Frankrijk, maar ook van alle Christen-staten met Turkije." Genoemde Sultan had alstoen toegestemd de gewijde oorden onder de bescherming of hoede van Frankrijk te stellen, even als de geestelijken, die ze bewaakten, onder voorwaarde van eene geringe schatting, door deze te betalen. Tengevolge van deze schikkingen, waren de Koningen van Frankrijk de eenige beschermers der Katholijken in het Oosten en voerden daarvan ook zorgvuldig den titel; zij beschouwden dit als eene hunner roemrijkste veroveringen buiten af, en het schonk hun een merkbaar gewigt in de zaken van Turkije.

De Grieksche Christenen nu hadden altijd met naijver deze aan Frankrijk, dat is aan de Latijnsche Christenheid toegekende regten gezien. Zij hadden zich eenige daarvan aangematigd, of wilden zich in het bezit van eenige hun toekomende oorden handhaven. De hatti-sheriff van 1690 gebood hen, dat zij al de heilige plaatsen, die zij zich ten onregte aangematigd hadden, aan de Katholijken zouden teruggeven.

Welke waren nu die plaatsen, welke de Franschen konden terugvorderen?

Wat de juiste omschrijving van Frankrijks eigendom betrof, de aloudheid daarvan, de aard der Turksche regering, de wisselingen der staatkunde laten deswege nog twijfel over, als men tot de vroegste sporen daarvan opklimt. Die twijfel openbaart zich vooral nog, als men de capitulatie nagaat, tusschen François I en Soliman den Groote gesloten. Meer stellig doet zich het regt van 1690 voor, namelijk van Achmed's hatti-sheriff, af, in 1720 door Achmed III bevestigd, ondanks het toen opgekomen Rusland, hetwelk in dat jaar voor het eerst Lodewijk XV het bezit der H. plaatsen betwistte. De capitulatie van 1720, de jongste dezer overeenkomsten tusschen Frankrijk en Turkije, erkent het eigendomsregt der Katholijken op de heiligdommen in Palestina. Dan ongelukkigerwijs geeft dit stuk alweder geene omschrijving in de bijzonderheden daarvan. Onder de oude oorkonden is er geen, waarbij den Katholijken alle eigendommen zonder onderscheid hoegenaamd wordt toegekend. Frankrijk moest dus bewijzen welke de aan de Katholijken behoorende heiligdommen waren. De Grieken, hunnerzijds staafden hun regt alleen door het feit van het bezit; want de meeste stukken, die zij ten bewijze bijbragten waren van zeer dubbelzinnigen aard, onder anderen een beweerden firman van Omar, van het jaar 1200; Frankrijk bragt een staat der gewijde oorden bij, in een Katholijk klooster gevonden. Volgens dat stuk waren er ook Grieksche eigendommen. Het kon dus nooit in Frankrijks bedoelingen opkomen de uitzetting der Grieken uit alle heiligdommen te vorderen, hetgeen ook met een billijken geest van verdraagzaamheid kwalijk zou zijn te rijmen geweest.

Maar met die andere aanspraken van de Grieken paarden zich nieuwere, die vrij wat meer grond hadden. Sedert de omwenteling van 1789, onder den invloed van de anti-Katholijke of liever ongodsdienstige meening, die aldaar had veld gewonnen, hechtte men in Frankrijk weinig meer, aan die voorregten in het Heilige land. De Grieken maakten van die onverschilligheid gebruik en zij werden thans gesteund door eene magt, die niet meer in het opkomen, maar reeds krachtig gevestigd was, door de Grieksche magt van het Noorden, die met stoute volharding ook in het Oosten voortdrong. Kwamen er kerken in verval, de Grieken waren volijverig om ze op te bouwen, maar zij achtten zich dan ook geregtigd ze in te houden, en later de Katholijken te weren of achteruit te zetten. Van daar strijd en botsing, die vaak door de Turksche magt moest beslecht worden.

In het jaar 1808 werd de kerk van het Heilige Graf gedeeltelijk door brand vernield. Het waren de Grieken, die haar herstelden en van nu af meer vasten voet in de voornaamste der gewijde plaatsen verkregen. — Onder de bovenvermelde kerken behooren er eenige aan de eene of aan de andere der genoemde gezindten. Zoo bezitten de Katholijke de grot en de kerk der Annunciatie te Nazareth, de H. Petruskerk te Tiberias, de kerk der Geeseling, op de plaats waar het paleis van Pilatus gestaan heeft, en de grot van Gethsemane. De Grieken bezitten met hetzelfde regt de kerk van Kanae. Doch er zijn ook eenige kerken op heilige plaatsen gebouwd, welke tusschen beide gezindten verdeeld zijn, en daarover is, zoo als zich bij den onderlingen naijver gereedelijk laat verklaren, het geschil vooral geboren. De aldus verdeelde kerken zijn die van Bethlehem, die van het graf der H. maagd, en de meest bezochte van alle, die van het H. Graf. Laatstgenoemde bestaat eigenlijk uit eene verzameling van heiligdommen en kloosters, zonder eenige evenredigheid gebouwd. De kloosters worden door geestelijken van verschillende volken en kerkgebruiken bewoond, Grieken en Latijnen, Armeniërs en Kopten, Syriërs en Abyssiniërs. De Latijnen worden er door Franciskaner monniken uit Italie en Spanje vertegenwoordigd. Elk der christen volken bezit in de kerk van het Heilige Graf zeker getal heiligdommen, eenige uitsluitend, eenige gezamenlijk. Het bezit wordt daardoor te kennen gegeven, dat men het regt heeft het altaar met een kleed te bespreiden en er lampen te ontsteken.

Vóór den brand van 1808 hadden de Latijnen er de meeste kapellen, te weten, een zevental, waaronder het altaar voor het H. Graf; de Grieken hadden voor zich alleen maar een vijftal kapellen. Beide gezindten bezaten gezamenlijk de plaats der kruisverheffing, en wat het gewigtigste der gewijde oorden aangaat, dat van het H. Graf, het was allen volken gemeen, maar de Latijnen bekleedden er den eersten rang.

De Grieken, die door verloop der tijden veel vermogender aan invloed en stoffelijke middelen waren geworden, herstelden, zoo als gezegd is, in 1808 bijkans alléén wat door den brand in de H. Grafkerk vernield was. Zoo kwamen zij in het bezit van het monument des H. Grafs, dat zij herstelden, van den grooten koepel, dien zij vernieuwden, en van eenige andere der Heilige plaatsen. Desgelijks, in Bethlehem en Gethsemane. De Franschen beschuldigen de Grieken, dat zij niet kiesch in de middelen zijn geweest om zich in die plaatsen in te dringen; dat zij door omkooping van de Turksche beambten te Jeruzalem in eenen tijd toen omkooping aldaar boven alles gold, of met geweld zijn te werk gegaan. Hoe dikwerf voerde dit tot dadelijken strijd tusschen de geloovigen der beide gezindten, gewapenderhand zelfs! Hoe stuitend voor den Turk, die Grieken en Latijnen hunne veten niet zagen afleggen tot zelfs voor het graf van Christus, om uit te maken wie het eerst in de gezamenlijke heiligdommen zou dienst doen, hoe lang ieder het regt zou hebben aldaar dagelijks dienst doen!

(*Wordt vervolgd.*)

Te Koop

bij den ondergeteekende:

50 zakken *RIJST*,

goedkoop à CONTANT.

Paramaribo, den 8 April 1854.

(5296) H. D. WILMANS.

Beste *BOTER* à *f* 10 het vaatje, bij

[5297] H. P. VAN MARK.

Bij GEBRS. CASTILHO te bekomen:

BAKKELJAAUW, HARING, groote MAKREELEN, mess clear, rumph, prime en shoulders **SPEK**, mess en prime **VLEESCH, BLOM** en ***BESCHUIT, PIK* en *TEER*,** *ZOUT, TABAK*, W. P. Planken, SMEER en SPERM. **KAARSEN**, *PATENT OLIE, ZEEP*, extra en ordin. MADEIRA, Malvoisie, Tinta Cecca en Brandewijn, RUM, *SNUIF*, MOSTERD, *LIKEUREN*, ZOETE OLIE, *ZWARTE THEE*, blikjes *SARDINES*, dito vruchten in soorten extra

Carolina RIJST, Worm-Mixture,

flesschen *CASTER OLIE*,

etca. etca. (5298)

HOLLOWAY'S *ZALF en PILLEN, de beste geneesmiddelen voor zeere beenen en alle soorten wonden.*

De verbazende verkoop van deze onwaardeerbare medicijnen in elk deel der beschaafde wereld is een der overtuigendste bewijzen van derzelver deugdelijkheid tot de genezing van zeere beenen, oude wonden, scrofula en huidziekten. Duizende menschen die aan deze vreesselijke ziekten leden, zijn door het gebruik derzelve genezen geworden, nadat alle andere middelen vruchteloos aangewend waren; en het is in de daad buiten alle twijfel, dat er geene kwaal is hoe kwaadaardig ook, welke deze wondervolle medicijnen kan weerstaan. Het is in het belang van zieken, met HOLLOWAY's *zalf* en *pillen* een proef te nemen.

Deze *Zalf* en *Pillen* zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, à *f* 1 *f* 3 en *f* 5. (5299)

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 2den dezer, de Eng. schoener Lady of the Night, kapt. G. Anderson, van Demerarij.

Den 5den, de Eng. brik Vixen, kapt. W. Moore, van St. John (Nw. Brunswick.)

Idem, de Eng. schoener Corsair, kapt. W. Connor, van Demerarij.

UITGEKLAARD.

Den 3den, de Nd. Am. brik Leghorn, kapt. B. F. Pendleton, naar Boston, lading: 142 vaten en 17 blomvaten Suiker 222.532 pond, 151 vaten Melassie 17,643 gall., en voor Exportatie: 151 vaten Nagelen.

Den 6den, de Eng. schoener Lady of the Night, kapt. G. Anderson, naar Berbice, lading: 25 manden Seltserwater, 2 vaatjes Tonkaboonen 180 pond. 3 vaten Sigaren 234 pond, 20 vaatjes Saucijsjes, 6 vaatjes Boter, en uit het Entrepôt: 125 roode en 75 groene kelders Genever.

UITGEZEILD.

Den 5den, Z. M. schoener de Adder, kommandant Holtzapfel, naar Demerarij.

SCHEPEN IN LADING NAAR AMSTERDAM.
IN SARAMACCA.

Het schip de Goede Verwachting, kapt. P. Franken. - Adres bij Halfhide & Co.

Prijzen der Producten.

Bij inschrijving verkocht.

SUIKER: Den 7n dezer, van pl. Waterland, 30 vaten a 6,50 ct.

Den 8sten, van pl. Lodewijksburg, 40 vaten, a 6,86 ct.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 1sten tot den 7den April 1854, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 1sten, Julius Gomperts, 1 jaar en 23 dagen.

Idem, Rachel Bo. de Mesquita, wed. Abr. Bo. de Mesquita Sr., 59 jaren.

Idem, Johanna Carolina Braij, 6½ maanden.

Idem, Johan Christiaan Dreijling, 28 jaren.

Den 2den, Geertruida Petronella van Breederoode, 66 jaren en 6 maanden.

Idem, Jeane Lambertina Wanner, 2 jaren en 2 maanden.

Den 3den, Emelia Margaretha Brandon, 5 jaren en 8 maanden.

Den 5den, Jacques Gomperts, 53 jaren.

Idem, Frederik Christiaan Kuster, 4½ jaren.

Den 6den, Geertruida Maria Francina Bruining, circa 11 maanden.

Den 6den, Willem Gerhardus Visser, 4 jaren en 2 maanden.

Den 7den, David de la Parra, 44 jaren.

Binnenlandsche berigten.

Aan de navolgende slaven zijn op den 30sten Maart 1854 door het Gouvernement, *Brieven van Manumissie* verleend geworden:

1. Aan het slavenkind *Eduard*, geboren in 1842, zoon van *Sophia;* toebehoord hebbende voor den vrijdom aan C. E. Baal.

2. Aan de slavin *Philippina*, geboren in 1834, dochter van *Truitje;* toebehoord hebbende aan den houtgrond *Onverwacht*, divisie *Para*.

3. Aan de slavin *Truitje*, geboren in 1828, dochter van *Aletta* en hare kinderen: *Charlotte*, geboren in 1849 en *Isabella*, geboren in 1851; toebehoord hebbende aan plantagie *Rozenburg*, divisie *boven Commewijne*.

en 4. Aan de slavin *Susanna*, geboren in 1828, dochter van *Mietje;* toebehoord hebbende aan plantagie *Rust en Werk*, divisie *beneden Cottica*.

Zullende gemelde gemanumitteerden voortaan de namen voeren, van:

1. *John Eduard Frederik Baarlos.*
2. *Cornelia Francina Frederica van der Goes.*
3. *Geertruida Agnetta Kropswolde.*
   Charlotta Georgina Kropswolde.
   Isabella Maria Kropswolde.

en 4. *Susanna Fijnaard.*

Paramaribo, den 3 April 1854.

Bij Gouvernements resolutie van den 1n. dezer maand No. 466, is, onder de nadere goedkeuring des Konings:

a. Aan den Heer A. Mac Donald, op het daartoe door hem gedaan verzoek, *eervol* ontslag verleend als 1n. Luitenant bij de gewapende Burgermagt in het district *Nickerie*, en

b. In dat district benoemd:

Tot 1n. *Luitenant*, de 2e. Luitenant A. Dessé en tot 2n. *Luitenant*, de Sergeant-Majoor L. Carbin.

AANZOEK VOOR VRIJGEVING.

Den 3den April 1854.

Van de slavin *Annette*, geboren in 1822, dochter van *Beatrice* en haar kind *Maria*, geboren in 1845; toebehoorende aan C. van Thol.

Van het slavenkind *Rudolf*, geboren in 1841, zoon van *Caro;* toebehoorende aan C. M. Rhijnsberg.

Van de slaven *Josephina*, geboren in 1837, *Pietje*, geboren in 1840 en *Adolphina*, geboren in 1844, allen kinderen van *Jetta;* toebehoorende voor den vrijdom aan M. J. Houthakker.

Den 5den.

Van den slaaf *Wiel*, geboren in 1803, waarvan de moeder onbekend is; toebehoorende aan plantagie *Zeezigt*, divisie *boven Cottica* en *Perica*.

Van den slaaf *Jan*, geboren in 1832, zoon van *Cornelia;* toebehoorende aan den boedel Frans van Meijerhoff.

Paramaribo, den 3 April 1854.

M. Montecattini, heeft van het Gouvernement verzocht, om aan Felix Inot te vergunnen, om voortaan zich te noemen: Jean Pierre Felix Montecattini.

Tijd van oppositie, *zes* weken.

Paramaribo, den 5 April 1854.

S. Soesman Jr. Administrateur der plantagie *Landlust* en *Twistrust*, heeft zich tot het Gouvernement gewend, met verzoek om de slavenmagt van die plantaadje van den naam van dat effect af, op dien van plant. *Mon Tresor*, te doen overschrijven.

Tijd van oppositie, *veertien* dagen.

Paramaribo, den 5 April 1854.

De Administrateuren van plantagie *Nieuw Levant*, hebben zich tot het Gouvernement gewend, met verzoek om de slavenmagt van die plantagie, van den naam van dat effect af, op dien van plantagie *La Rencontre*, te doen overschrijven.

Tijd van oppositie, *veertien* dagen.

Uitgaande Regten.

De Administrateur van Financien, brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden dat de prijzen waarnaar de *Uitgaande Regten* zullen geheven worden der gedurende het *tweede Kwartaal* dezes jaars dezer Kolonie uit te voeren navolgende Producten, zijn bepaald, als: van

Arrowroot en *Gomma*	op *f* 10,00	p. 100	pond
Banannen	» » 0,25	»	bos
Confituren	» » 1,50	»	stoop
Huiden	» » 13,00	» 100	pond
Kakao	» » 18,00	» 100	»
Katoen (schoone)	» » 30,00	» 100	pond
Katoen (vuile)	» » 15,00	» 100	»
Koffij (heele)	» » 22,00	» 100	»
Koffij (gebroken)	» » 11,00	» 100	»
Koorn (gepeld in vat)	» » 2,00	» 100	»
Koorn (ongepeld)	» » 2,00	» 600	spier.
Kwassiehout	» » 1,00	» 100	pond
Melassie	» » 25,00	» 100	gall. *de gallon berekend op 6 Amsterd. pinten*
Oranjeschillen	» » 10,00	» 100	pond
Pindaas	» » 4,00	» 100	»
Rijst	» » 8,00	» 100	pond
Rijst (ongepeld of in de bast)	» » 5,00	» 100	»
Rum of *Dram* ter sterkte van 20 graden *hygrometer*, en daarboven	» » 80,00	»	100 gall. de gallon berekend op 6 Am: pinten
ter sterkte beneden de 20 graden *hygrometer*	» » 40,00	»	100 gall. de gallon berekend op 6 Am: pinten
Schapen en *Geiten*	» » 3,00	p.	stuk
Suiker	» » 7,35	» 100	pond
Tabak	» » 18,00	» 100	»
Tonkaboonen	» » 50,00	» 100	»
Varkens	» » 6,00	»	stuk
Vischlijm	» » 25,00	» 100	pond

Amsterdamsch gewigt en maat.

Van alle voortbrengselen dezer Kolonie, in deze prijsregeling niet opgenomen, zal bij den Uitvoer het regt worden geheven, volgens eene alsdan te bepalen billijke waarde, met uitzondering van Houtwaren, welke *vrij zijn* van Uitgaande Regten.

Paramaribo, den 31 *Maart* 1854.

Transporten.

Den 30 Maart 1854, Johanna van Barkhuijsen aan J. N. Thijm, van den blooten grond *Rachelshoop*, gelegen aan de rivier *beneden Saramacca*.

Den 3den April, Frans Wijnand aan Jan Wijnand, van een Erf met het daaropstaande tweeverdiepings woonhuis, etc., aan de groote *Zandstraat* (rivierzijde), te *Nickerie punt* of, *Nieuw Rotterdam*.

Paramaribo, den 3 April 1854.

Gedrukt bij A. L. G. DE RANDAMIE.